

VŠETCI JEDLI A NASÝTILI SA

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it, príhovor v taliančine [TU](#)

Mt 14, 13-21

Keď Ježiš počul o smrti Jána Krstiteľa, odobral sa odtiaľ loďkou na pusté miesto do samoty. Ale zástupy sa o tom do počuli a pešo išli z miest za ním. Keď vystúpil a videl veľký zástup, zľutoval sa nad nimi a uzdravoval im chorých.

A keď sa zvečerilo, pristúpili k nemu učeníci a hovorili: „Toto miesto je pusté a čas už pokročil. Rozpusť zástupy, nech sa rozídu do dedín kúpiť si jedlo.“

Ale Ježiš im povedal: „Nemusia nikam chodiť; vy im dajte jesť!“

Oni mu vraveli: „Nemáme tu nič, iba päť chlebov a dve ryby.“

On povedal: „Prineste mi ich sem!“

Potom rozkázal, aby si zástupy posadali na trávnu. Vzal päť chlebov a dve ryby, pozdvihol oči k nebu, dobrorečil, lámal chleby a dával učeníkom a učeníci zástupom.

Všetci jedli a nasýtli sa, ba ešte nazbierali dvanásť plných košov zvyšných odrobín. A tých, čo jedli, bolo asi päťtisíc mužov okrem žien a detí.

Príbeh o zdieľaní chlebov a rýb je natoľko dôležitý, že ho uvádzajú všetci štyria evanjelisti. A uvádzajú ho nielen preto, že v ňom vidia znamenie uskutočnené Pánom, ale v ňom zobrazujú a predpovedajú eucharistickú večeru. Celý tento úryvok je teda prepovedou – a aj pochopením – hlbokého významu Ježišovej eucharistickej večere.

Preto evanjelista prináša v texte údaje, ktoré nám umožňujú pochopiť – a tu pozor! – že nejde iba o chronologickú udalosť, ale že nám sprostredkúva teologickú pravdu. A aj preto evanjelista v tomto príbehu, ktorý nachádzame v Mt 14, 13-21, opisuje ten istý moment, ako pri poslednej večeri.

Hovorí, že keď sa zvečerilo, priblížili sa učeníci; je tu zástup, ktorý nasledoval Ježiša a začal nový exodus, nové oslobodenie, ale učeníci nie sú solidárni s ľudom a nechápu, žiadajú Ježiša, aby prepustil zástupy, aby si išli kúpiť niečo na jedenie. Ešte neprijali ducha blahoslavenstiev, zdieľania.

A Ježiš odpovedá, a tu je hlboké naznačenie významu eucharistie, **“Nemusia nikam chodiť”**, a tým, čo použili sloveso kúpiť, Ježiš odpovedá slovesom dať. Netreba nič kúpiť, treba zdieľať. Ale zvláštna forma slovesa, ktorú evanjelista použil v tejto vete, má zvláštny význam.

Ježiš hovorí: **“Vy im dajte jesť”**, doslova “dajte im jesť vás”. Toto je význam eucharistie. V eucharistii sa Ježiš stáva chlebom, pokrmom života, aby tí, čo ho prijmu, boli schopní aj oni stať sa chlebom, pokrmom života pre druhých. Nestačí dať ľuďom chlieb, ale treba sa stať chlebom pre ľudí. Preto evanjelista používa tento výraz: “Dajte im jesť vás”.

Toto je význam eucharistie. V eucharistii sa chlieb nielen dáva, ale sa stávame chlebom pre druhých. Učeníci odpovedajú, že nestačí to, čo majú, odpovedajú, že majú iba **“päť chlebov a dve ryby”**. Dosahujú tak číslo sedem, čo v hebrejskej symbolike znamená všetko, čo majú. Keď si nechávame pre seba to, čo máme, zdá sa, že to nestačí; zdieľanie však prináša hojnosť.

A Ježiš ich žiada, aby mu ich priniesli, a tu naznačuje význam eucharistie. V prvom rade Ježiš zástupom prikazuje, rozkazuje, aby si políhali. Prečo Ježiš rozkazuje? Rozkazuje, pretože cíti odpor. A prečo si majú ľahnúť? Nemôžu jesť ako sa im ráci, posediačky, postojačky?

Pri slávnostných obedoch sa jedávalo na rímsky spôsob, poležiačky na lehátkach. Ale kto mohol takto jesť? Iba ten, kto mal sluhov, čo ho mohli obslúžiť. Evanjelista nám tu ponúka cenný údaj: eucharistia má za úlohu dať človeku pocit, že je "pánom". A preto učeníci, ktorí sú slobodnými ľuďmi, sa dávajú do služby tým, čo sú považovaní za sluhov spoločnosti, čo sú poslednými, žijúci na okraji spoločnosti, vylúčení, aby aj oni objavili svoju plnú hodnotu, dôjstojnosť pána.

Prečo musí Ježiš rozkazovať? Pretože cíti odpor. Ľudia milujú stav byť podriadenými, ale nemilujú slobodu. Evanjelista nám tu predstavuje tie isté gestá, ktoré Ježiš vykoná pri poslednej večeri. **"Vzal päť chlebov a dve ryby, pozdvihol oči k nebu"**, čo znamená božské spojenie, „dobrorečič“, dobrorečič či požehnávať znamená, že to, čo máme, nám už nepatrí, ale sa to stáva prijatým darom, a preto ho treba zdieľať, aby sa tak znásobili účinky stvorenia.

"Lámal chleby a dával učeníkom", tie isté gestá, ktoré Ježiš vykoná pri poslednej večeri, keď vezme chlieb, požehná ho, rozdelí a dá svojim učeníkom, **"a učeníci zástupom"**. Učeníci nie sú vlastníkmí tohto chleba, nie sú jeho správcami, ale sú služobníkmi. Ich úlohou je vziať tento chlieb, ktorý zobrazuje eucharistiu, a rozdať ho zástupom, bez toho, aby kládli podmienky či obmedzenia.

Udiera do očí predovšetkým neprítomnosť jedného príkazu zo strany Ježiša. Prečo Ježiš zástupom neprikazuje, aby sa očistili? Pred jedením existoval istý dobre známy a hlavne povinný rituál, ktorý nebol iba hygienickou očistou, nestačilo umyť si ruky; bolo potrebné očistiť si ruky podľa presných rituálov a modlitieb. A predsa Ježiš, vždy keď sa ocitá pri obede či večeri – a obedy a večere sú v evanjeliách vždy naznačením eucharistie – nikdy nežiada ani neprikazuje umyť si ruky.

Čo to znamená? Nie je pravda, že sa ľudia musia očistiť, aby sa mohli zúčastniť na Pánovej hostine, ale naopak, práve účasť na Pánovej hostine ich očisťuje. Toto je veľká novina, ktorú prináša Ježiš. Nie človek má byť hodný účasti na hostine, ale účasť na hostine z neho robí pána. Preto sa Ježiš stáva chlebom a žiada učeníkov, aby ho darovali, aby ho rozdali zástupom bez toho, aby kládli podmienky.

Najedia sa do sýtosti a zvýši dvanásť košov. Číslo dvanásť je číslom kmeňov Izraela, a evanjelista naznačuje, že prostredníctvom zdieľania – a nie zhromažďovaním – je možné vyriešiť problém hladu pre celé ľudstvo. A nakoniec cenný detail. **"A tých, čo jedli, bolo asi päťtisíc mužov"**. Evanjelista tu uvádza ten istý počet osôb, aký bol počet osôb v prvotnej kresťanskej komunite podľa Skutkov apoštolov 4,4.

A prečo práve päťtisíc? Násobky čísla päťdesiat označujú v Biblii pôsobenie Ducha. Proroci, vedení Duchom, išli v skupinách po päťdesiatich. Slávnosť Zoslania Ducha Svätého (*tal. Pentecoste, slov. Turíce*), kedy na kresťanské spoločenstvo zostupuje Duch Svätý, je na 50-ty deň po Veľkej noci. Už netreba dodržiavať extrémne zákony, ale treba prijať Ducha, vnútornú silu. Násobky čísla päťdesiat teda označujú pôsobenie Ducha.

Evanjelista nám prostredníctvom tohto čísla chce pomôcť pochopiť, že spolu s chlebom je nám odovzdávaný aj Duch, ktorý je základom tohto daru. A na koniec ešte detail: **"okrem žien a detí"**. Prečo takéto upresnenie? Pretože pri obradoch synagógy mohlo začať slávenie iba vtedy, keď boli prítomní desiati dospelí muži; synagóga mohla byť plná žien a detí, ale kým neboli prítomní desiati dospelí muži, nemohli začať obrady.

A preto výrazom **"okrem žien a detí"**, čo je vlastne spôsob počítania účastníkov v synagóge, nám evanjelista naznačuje, že v tomto príbehu o rozdelení chlebov, začína v Ježišovi nový obrad. A tento nový obrad sa neuskutočňuje v synagóge, ale všade tam, kde sa uskutočňujú blahoslavenstvá, štedré zdieľanie. Nový obrad už nejde od ľudí smerom k Bohu, ale začína u Boha a ide smerom k ľuďom, pretože Matúšov Ježiš je Boh s nami, a žiada o prijatie, aby sa ľudstvo stalo s ním a ako on pokrmom života a posilou pre každého človeka, ktorý ho potrebuje.

Preklad: Zuzana Černá